

SUMAR

NOUTĂȚI LEGISLATIVE

- **Facilități și condiții pentru investițiile business angels**
- **Acceptarea de către România a jurisdicției obligatorii a Curții Internaționale de Justiție. În ce cauze va putea apărea statul roman în fața acestei Curți și care sunt excepțiile**
- **Înființarea Academiei de Științe Juridice din România**

INTERPRETARE ACTE NORMATIVE

- **Neconstituționalitatea dispozițiilor privind durata arestului la domiciliu în fazele camerei preliminare și a judecății**
- **Dispoziția privind suspendarea contractului individual de muncă al salariatului ca efect al formulării unei plângeri penale de către angajator este neconstituțională întrucât nu întrunește condiția proporționalității**
- **ÎCCJ: Disticțiile dintre mediere și împăcarea părților sub aspectul naturii juridice și al momentului până la care pot interveni**

PROIECTE LEGISLATIVE

- **Consiliul Concurenței propune clemențe sporite pentru recunoașterea faptelor**
- **Proiect de ordin privind stabilirea unor măsuri organizatorice în scopul asigurării exercitării dreptului de a consulta dosarul penal**

PROFESIA DE AVOCAT

- **Legea insolvenței persoanelor fizice aduce noutăți din perspectiva profesiei de avocat. I.N.P.P.A face demersuri pentru pregătirea specialiștilor**
- **Hotărârea Nr. 1116/05.06.2015 a Consiliului UNBR privind organizarea examenului de primire în profesie – sesiunea septembrie 2015**

DREPT COMUNITAR

- **Noua directivă privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului: ” Statele membre ar trebui să furnizeze mijloacele și modalitatea de păstrare a secretului profesional și a confidențialității și de respectare a vieții private”, în cazul avocaților**
- **Reformele procedurilor de insolvență prevăzute de noul Regulament european**

*

* *

NOUTĂȚI LEGISLATIVE

Facilități și condiții pentru investițiile business angels

[LEGE nr. 120 din 29 mai 2015 privind stimularea investitorilor individuali-business angels](#)

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 382 din 2 iunie 2015

Această lege, cu caracter de noutate în peisajul legislativ din România, aduce o serie de facilități persoanelor fizice, denumite ”business angels”, care contribuie cu capital propriu, în anumite condiții, la finanțarea afacerilor din sectoarele economice cu potențial de creștere.

Investitorul individual dobândește calitatea de asociat al societății prin aportul său în numerar la capitalul social al societății, rezultând emiterea de noi părți sociale în favoarea sa. Practic, firma care are nevoie de capital beneficiază de o sumă cuprinsă între 3000 și 200 000 de euro,

fără a plăti dobânzi, cum ar fi în cazul împrumutului la bancă. La rândul său, investitorul obține părți sociale la o astfel de firmă, fiind scutit de impozitul pe dividende, iar dacă se hotărăște să vândă părțile sociale este scutit de impozitul pe câștigul obținut în urma transferului.

Legea nr. 120/2015 reglementează condițiile în care acești investitori pot investi și pot beneficia de facilități fiscale, precum și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească firma pentru a atrage astfel de investiții.

Facilitățile acordate investitorilor individuali

Investitorul individual-business angel este scutit de impozitul pe veniturile sub formă de dividende pentru o perioadă de 3 ani din momentul dobândirii părților sociale.

Dacă, după cel puțin 3 ani de la investiție, își vinde părțile sociale obținute, va beneficia de scutire la impozitul pe venitul din transferul părților sociale.

Condiții pentru a beneficia de facilități

Pentru a beneficia de facilități, investitorul trebuie să îndeplinească anumite condiții prevăzute de lege:

- Să fie o persoană din afara societății și dobândește calitatea de asociat al acesteia prin aportul său în numerar la capitalul social al societății, rezultând emiterea de noi părți sociale în favoarea sa;
- Să nu înstăineze părțile sociale dobândite, cel puțin 3 ani de la investiție;
- Investiția este efectuată strict în vederea îndeplinirii obiectului principal de activitate al societății și planului de afaceri pentru care investitorul individual-business angel va investi;
- Suma investită să fie cuprinsă între 3.000 de euro și 200.000 de euro;
- Investiția, care implică majorarea capitalului social al societății în cauză, să fie de maxim 49%. Dacă mai multe persoane fizice devin investitori individuali-business angels la aceeași societate, facilitățile fiscale pot fi acordate pentru maximum 49% din capitalul social al societății în cauză, proporțional cu procentul părților sociale deținute.

Alte condiții care țin de persoana investitorului:

- Să nu aibă fapte înscrise în cazierul fiscal eliberat de autoritățile competente la data efectuării investiției;
- Să nu fie incapabilă ori să fi fost condamnată pentru infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii, infracțiuni de corupție, delapidare, infracțiuni de fals în înscrisuri, evaziune fiscală, infracțiuni prevăzute de Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului,

Condiții pentru a beneficia de investițiile business angel

Beneficiarii investițiilor business angels pot fi microîntreprinderi și întreprinderi mici, definite de Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, care întrunesc cumulativ următoarele condiții:

- a) sunt constituite ca societăți cu răspundere limitată
- b) sunt întreprinderi autonome în sensul Legii nr. 346/2004, cu modificările și completările ulterioare;
- c) nu se află în incapacitate de plată sau în stare de insolvență ori în faliment și nu a fost deschisă procedura concordatului preventiv sau a lichidării societății.

Nu intră sub incidența legii 120/2015 investițiile realizate în societăți care desfășoară activități în următoarele domenii: bancar; asigurări și reasigurări, al pieței de capital, intermediari financiare, orice alte activități în domeniul financiar; tranzacții imobiliare, închiriere active imobiliare, intermediari în domeniul imobiliar, dezvoltare imobiliară; jocuri de noroc și pariuri; producție sau comercializare de oțel; producție sau comercializare de cărbune; construcții de nave maritime și fluviale; producție sau comercializare de armament, muniții, explozibili, tutun, alcool, substanțe aflate sub control național, plante, substanțe și preparate stupefiante și psihotrope; consultanță în orice domeniu.

Legea nr. 120/2015 va intra în vigoare pe 17 iulie 2015.

Acceptarea de către România a jurisdicției obligatorii a Curții Internaționale de Justiție. În ce cauze va putea apărea statul roman în fața acestei Curți și care sunt excepțiile

[LEGE nr. 137 din 8 iunie 2015 pentru acceptarea jurisdicției obligatorii a Curții Internaționale de Justiție](#) Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 408 din 10 iunie 2015

Legea nr. 137/2015 conține, practic, Declarația de acceptare a jurisdicției obligatorii a Curții Internaționale de Justiție (CIJ), cu sediul la Haga, care este principalul organ judiciar al Organizației Națiunilor Unite. Până în prezent, 71 de state ale lumii recunosc jurisdicția CIJ, România fiind al 72-lea.

Prin această declarație, statul roman obține dreptul de a aduce în fața CIJ un alt stat care a acceptat jurisdicția obligatorie a acesteia, în condiții similare, și își asumă obligația de a apărea în fața acestei Curți atunci când este chemat de alt stat, care, de asemenea a acceptat această jurisdicție printr-o declarație asemănătoare.

Excepții de la jurisdicția obligatorie CIJ, formulate de statul Român

Declarația formulată de România exceptează anumite domenii de la jurisdicția obligatorie a CIJ, în vederea protejării unor interese considerate importante. Acestea sunt:

- a) oricărui diferend cu privire la care părțile în cauză au fost de acord sau vor fi de acord să recurgă la altă metodă de soluționare pașnică în vederea obținerii unei decizii definitive și obligatorii;
- b) oricărui diferend cu un alt stat care a acceptat jurisdicția obligatorie a Curții Internaționale de Justiție în conformitate cu articolul 36 alineatul (2) al Statutului Curții cu mai puțin de 12 luni înainte de depunerea cererii de chemare în judecată în fața Curții sau în cazul în care această acceptare a fost făcută numai în scopul soluționării unui anumit diferend;
- c) oricărui diferend referitor la protecția mediului înconjurător;

d) oricărui diferend referitor la sau în legătură cu ostilități, război, conflicte armate, acțiuni individuale sau colective întreprinse în legitimă apărare sau în îndeplinirea de funcții în conformitate cu orice decizie sau recomandare a Organizației Națiunilor Unite, desfășurarea de forțe armate în străinătate, precum și decizii cu privire la acestea;

e) oricărui diferend care se referă la sau este legat de folosirea în scop militar a teritoriului României, inclusiv a spațiului aerian și a mării teritoriale sau a zonelor maritime, unde România exercită drepturi suverane și jurisdicție suverană;

f) oricărui diferend referitor la chestiuni care, conform dreptului internațional, aparțin exclusiv jurisdicției naționale a României.

Competența CIJ

Conform art. 36 din [Statutul Curții](#), în competența instanței internaționale intra toate cauzele pe care i le supun partile, precum și toate chestiunile prevăzute în mod special în Carta Națiunilor Unite sau în tratatele și convențiile în vigoare.

Statele parti vor putea oricând să declare că recunosc ca obligatorie ipso facto și fără o convenție specială, în raport cu orice alt stat care accepta aceeași obligație, jurisdicția Curții pentru toate diferendele de ordin juridic având ca obiect:

a) interpretarea unui tratat;

b) orice problemă de drept internațional;

c) existența oricărui fapt care, dacă ar fi stabilit, ar constitui încălcarea unei obligații internaționale;

d) natura sau întinderea reparației datorate pentru încălcarea unei obligații internaționale”.

Jurisdicția CIJ este duală: contencioasă și consultativă.

În exercitarea jurisdicției contencioase, CIJ este competentă să soluționeze litigiile între state conform dreptului internațional. Numai statele pot apărea în fața acestei Curți, nu și organizațiile internaționale, colectivități sau persoane fizice sau juridice.

În ceea ce privește jurisdicția consultativă, Curtea poate da un aviz consultativ asupra oricărei chestiuni juridice, la cererea oricărei institutii autorizate prin Carta Națiunilor Unite sau în conformitate cu dispozițiile Cartei sa faca o asemenea cerere.

Jurisprudența contencioasă a CIJ poate fi consultată [AICI](#), iar cea consultativă [AICI](#)

Înființarea Academiei de Științe Juridice din România

[LEGE nr. 139 din 10 iunie 2015 privind înființarea, organizarea și funcționarea Academiei de Științe Juridice din România](#)

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 412 din 11 iunie 2015

Prin Legea nr. 139/2015 se înființează Academia de Științe Juridice din România (AȘJR) , ca for național, de consacrare științifică, care reunește personalități reprezentative ale științelor juridice. AȘJR este continuatoarea în drepturi și preia tradițiile științifice ale Academiei de Științe Morale și Politice, înființată în anul 1939. AȘJR reunește în componența sa membri de onoare, membri titulari, membri corespondenți și membri asociați din rândul personalităților științifice reprezentative din domeniul științelor juridice, cu o înaltă ținută morală, care s-au distins prin activitățile depuse, se bucură de recunoaștere națională sau internațională și au contribuit la dezvoltarea științelor și culturii juridice. Criteriile de selecție sau de alegere a membrilor AȘJR vor fi stabilite prin statutul propriu, iar procedurile prin regulamentul propriu.

Atribuțiile principale ale AȘJR sunt următoarele:

a) promovarea, dezvoltarea, sprijinirea și protejarea științelor juridice și a învățământului superior juridic sub toate formele, acțiunile și metodele directe și indirecte;

b) propune inițierea, elaborarea și îmbunătățirea unor proiecte de acte normative, evaluări, puncte de vedere și opinii juridice;

c) evaluarea asupra fenomenelor juridice și realizarea unor studii de impact privind aplicarea actelor normative;

d) alte atribuții stabilite prin statutul propriu sau prin hotărârea adunării generale.

În realizarea atribuțiilor sale, AȘJR recunoaște Academia Română ca fiind cel mai înalt for național de consacrare științifică și colaborează cu Parlamentul României, Guvernul României, Ministerul Educației și Cercetării Științifice, Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliul Legislativ, Curtea Constituțională, cu instituțiile și organizațiile științifice academice, de cercetare și învățământ juridic, din țară și din străinătate, și cu organizațiile profesionale ale juriștilor.

În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi se va constitui un Comitet de inițiativă, sub coordonarea Uniunii Juriștilor din România, care va elabora Statutul de organizare și funcționare al AȘJR, ce va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Comitetul de inițiativă va reuni reprezentanți al profesiilor sau organizații juridice, precum și al ministerelor justiției și educației și cercetării științifice.

În termen de 60 de zile de la publicarea Statutului propriu al AȘJR în Monitorul Oficial al României, Partea I, și după acceptarea, în condițiile statutului și regulamentelor stabilite de adunarea generală, a primilor 20 de membri titulari și 10 membri corespondenți, Comitetul de inițiativă va organiza alegerile pentru funcțiile de conducere prevăzute în statutul propriu. După organizarea alegerilor, Comitetul de inițiativă își încetează activitatea.

INTERPRETARE ACTE NORMATIVE

Neconstituționalitatea dispozițiilor privind durata arestului la domiciliu în fazele camerei preliminare și a judecății

[Decizia Curții Constituționale nr. 361 din 7 mai 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 218-222 și art. 241 alin. \(1¹\) lit. a\) din Codul de procedură penală](#)

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 419 din 12 iunie 2015

Cu unanimitate de voturi, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.222 - "Durata arestului la domiciliu" din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, deoarece, prin omisiunea legiuitorului de a reglementa în cuprinsul acestui articol termenul și durata maximă a măsurii preventive a arestului la domiciliu luate în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății în primă instanță, sunt încălcate dispozițiile constituționale cuprinse în art.23 – libertatea individuală, art.25 – libera circulație, art.26 - viața intimă, familială și privată, art.39 - libertatea întrunirilor, art.41 - munca și protecția socială a muncii și, respectiv în art. 53 - restrângerea exercițiului drepturilor sau libertăților fundamentale.

- Argumentația Curții a pornit de la determinarea caracterului de măsură privativă de libertate a arestului la domiciliu. Această constatare este importantă deoarece o măsură privativă de libertate implică restrângerea mai multor drepturi fundamentale decât măsurile preventive neprivative de libertate.
- Problema determinării termenului și duratei maxime a măsurii arestului la domiciliu se pune numai în fazele camerei preliminare și a judecății, deoarece în faza urmăririi penale, aceasta este determinată la maxim 180 de zile.
- Verificarea periodică legalității și a temeiniciei măsurilor preventive reprezintă aplicarea, în cadrul legislației infraconstituționale, a garanțiilor constituționale privitoare la libertatea individual. Această verificare presupune existența unei măsuri preventive luate inițial, pe o anumită durată. Or tocmai această durată nu este reglementată în cazul arestului la domiciliu.

- Ingerința arestului la domiciliu asupra drepturilor fundamentale nu este proporțională cu cauza care a determinat-o, în condițiile în care nu sunt reglementate cu privire la termenele pentru care această măsură poate fi dispusă și durata maximă a acesteia

Dispozițiile declarate neconstituționale:

Art. 222: "Durata arestului la domiciliu

Art. 222. - (1) În cursul urmăririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durată de cel mult 30 de zile.

(2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit, în cursul urmăririi penale, numai în caz de necesitate, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți este sesizat în vederea prelungirii măsurii de către procuror, prin propunere motivată, însoțită de dosarul cauzei, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți, sesizat potrivit alin. (4), fixează termen de soluționare a propunerii procurorului, în camera de consiliu, mai înainte de expirarea duratei arestului la domiciliu și dispune citarea inculpatului.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestației.

(9) Durata maximă a măsurii arestului la domiciliu, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile.

(10) Durata privării de libertate dispusă prin măsura arestului la domiciliu nu se ia în considerare pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale.

(11) Dispozițiile art. 219 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător."

Caracterul de măsură privativă de libertate a arestului la domiciliu

Argumentația Curții a pornit de la constatarea caracterului de măsură privativă de libertate a arestului la domiciliu. Această determinare este importantă deoarece o măsură privativă de libertate implică restrângerea mai multor drepturi fundamentale decât măsurile preventive neprivative de libertate. Curtea a reținut că, la fel ca în cazul arestului preventiv, ingerința generată de măsura arestului la domiciliu vizează drepturi fundamentale, respectiv dreptul la libertate individuală, libera circulație, viața intimă, familială și privată, dreptul la învățătură și munca și protecția socială a muncii. De aceea își întemeiază motivația pe o paralelă a reglementărilor celor două măsuri preventive privative de libertate.

Curtea reține că, prin [Decizia nr. 650 din 11 noiembrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 14 ianuarie 2015, paragraful 20, a statuat în sensul că, din perspectiva naturii/substanței, duratei, efectelor, modalității de executare și a intensității, atât măsura arestului preventiv, cât și măsura preventivă a arestului la domiciliu privesc o interferență majoră în dreptul la libertate individuală a persoanei. Așa fiind, atât persoanele aflate în arest preventiv, cât și cele aflate în arest la domiciliu se află într-o formă de privare de libertate, de vreme ce, spre deosebire de controlul judiciar sau controlul judiciar pe cauțiune, unde se poate impune interdicția de a părăsi țara sau o anumită localitate, ce reprezintă o restrângere a exercițiului la liberă circulație, atât în cazul arestului la domiciliu, cât și în cazul arestului preventiv inculpatul este obligat, pe durata luării măsurilor, să se afle într-un loc anume desemnat.

De asemenea, în susținerea caracterului de măsură privativă de libertate a arestului la domiciliu, Curtea reține și alte două argumente de natură normativă. Astfel, cât privește condițiile de luare a măsurii arestului la domiciliu, art. 218 din Codul de procedură penală face trimitere la art. 223 din același cod care reglementează condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive și, totodată, reglementează expres faptul că această măsură poate fi dispusă de către un judecător (judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară și instanța de judecată), iar nu de către procuror, așa încât Curtea reține că și din această perspectivă cele două măsuri preventive au un regim juridic similar.

Caracterul nedeterminat al termenului și duratei arestului la domiciliu în fazele camerei preliminare și a judecății

Curtea observă că, în cursul urmăririi penale, atât durata arestului preventive, cât și cea a arestului la domiciliu sunt reglementate în mod identic, fiind determinate la un maxim de 180 de zile.

Însă, spre deosebire de faza urmăririi penale, în fazele camerei preliminare și a judecății, legea nu prevede nici termenul și nici durata maximă pentru care poate fi dispusă măsura arestului la domiciliu, acestea fiind determinate numai în cazul arestului preventiv.

Curtea reține că, potrivit art. 222 din Codul de procedură penală, în cursul urmăririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durată de cel mult 30 de zile, ce poate fi prelungită numai în caz de necesitate, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile. De asemenea, durata maximă a măsurii arestului la domiciliu, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile.

Însă, în continuare, art. 238 alin. (1) din Codul de procedură penală prevede că arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă, în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, din oficiu ori la propunerea motivată a procurorului, pentru o perioadă de cel mult 30 de zile, pentru aceleași temeiuri și în aceleași condiții ca și arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale, art. 239 din

același cod stabilind că, în cursul judecății în primă instanță, durata totală a arestării preventive a inculpatului nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de jumătatea maximului special prevăzut de lege pentru infracțiunea care face obiectul sesizării instanței de judecată; în toate cazurile, durata arestării preventive în primă instanță nu poate depăși 5 ani.

Cât privește însă măsura arestului la domiciliu, Curtea reține că art. 220 din Codul de procedură penală prevede că judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată în fața căreia se află cauza pot dispune, prin încheiere, arestul la domiciliu al inculpatului, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu, neprecizându-se, însă, nici termenul și nici durata maximă pentru care poate fi dispusă această măsură în cele două faze procesuale.

Verificarea periodică legalității și a temeiniciei măsurilor preventive presupune existența unei măsuri preventive luate inițial, pe o anumită durată

Potrivit Curții, verificarea periodică legalității și a temeiniciei măsurilor preventive reprezintă aplicarea, în cadrul legislației infraconstituționale, a garanțiilor constituționale privitoare la libertatea individual. Această verificare presupune existența unei măsuri preventive luate inițial, pe o anumită durată. Or tocmai această durată nu este reglementată în cazul arestului la domiciliu.

În acest sens, Curtea observă că, în procedura de cameră preliminară, art. 207 alin. (6) raportat la art. 348 din Codul de procedură penală prevede că, în tot cursul procedurii de cameră preliminară, judecătorul de cameră preliminară, din oficiu, verifică periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii arestării preventive și a măsurii arestului la domiciliu. Totodată, potrivit art. 208 alin. (4) raportat la art. 362 din Codul de procedură penală, în tot cursul judecății, instanța, din oficiu, prin încheiere, verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat menținerea măsurii arestării preventive și a măsurii arestului la domiciliu dispuse față de inculpat.

Curtea reține că aceste din urmă dispoziții reprezintă aplicarea, în cadrul legislației infraconstituționale, a garanțiilor constituționale privitoare la libertatea individuală, de vreme ce, potrivit art. 23 alin. (6) din Constituție, în faza de judecată instanța este obligată, în

condițiile legii, să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanța constată că nu există temeiuri noi care să justifice menținerea privării de libertate. Această verificare periodică presupune însă existența unei măsuri preventive luate inițial, pe o anumită durată. Or, tocmai acest lucru nu este reglementat de dispozițiile art. 218-222 din Codul de procedură penală în ceea ce privește arestul la domiciliu.

Ingerința arestului la domiciliu asupra drepturilor fundamentale nu este proporțională cu cauza care a determinat-o

Curtea reține că ingerința generată de măsura arestului la domiciliu vizează drepturi fundamentale, respectiv dreptul la libertate individuală, libera circulație, viața intimă, familială și privată, dreptul la învățătură și munca și protecția socială a muncii, este reglementată prin lege, respectiv art. 218-222 din Codul de procedură penală, are ca scop legitim desfășurarea instrucției penale, fiind o măsură judiciară aplicabilă în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecării în primă instanță, se impune, fiind adecvată în abstracto scopului legitim urmărit, este nediscriminatorie și este necesară într-o societate democratică, pentru protejarea valorilor statului de drept.

Ingerința analizată nu este însă proporțională cu cauza care a determinat-o, așa încât Curtea reține că dispunerea măsurii arestului la domiciliu, în procedura de cameră preliminară și a judecării în primă instanță, fără a se reglementa cu privire la termenele pentru care poate fi dispusă și durata maximă a acesteia, nu asigură un just echilibru între interesul public și cel individual, întrucât această măsură poate fi dispusă pentru o perioadă nelimitată de timp. Principiul proporționalității, astfel cum este reglementat în ipoteza particulară a art. 53 din Constituție, presupune caracterul excepțional al restrângerilor exercițiului drepturilor sau libertăților fundamentale, ceea ce implică, în mod necesar, și caracterul lor temporar. Din moment ce autoritățile publice pot recurge la restrângerea exercițiului unor drepturi în lipsa unor alte soluții, pentru salvagardarea valorilor statului democratic, este logic ca această măsură gravă să înceteze de îndată ce a încetat și cauza care a provocat-o. Acesta este și sensul dat

dispozițiilor art. 53 din Legea fundamentală de către Curtea Constituțională, prin jurisprudența sa constantă.

Concluzii

Curtea constată că normele procesual penale ale art. 222 cu denumirea marginală "Durata arestului la domiciliu", prin faptul că nu reglementează nici termenele pentru care poate fi dispusă și nici durata maximă a acestei măsuri în procedura de cameră preliminară și de judecată în primă instanță, sunt neconstituționale, de vreme ce organele judiciare pot dispune măsura arestului la domiciliu pentru perioade nelimitate de timp, pe cale de consecință fiind restrâns, în mod nelimitat temporal, exercițiul drepturilor și libertăților fundamentale vizate de conținutul acestei măsuri. Așa încât, potrivit standardelor de constituționalitate, Curtea constată că o asemenea restrângere este neconstituțională, întrucât încalcă principiul proporționalității, afectând substanța drepturilor fundamentale vizate, nerezumându-se la restrângerea exercițiului acestora.

Dispoziția privind suspendarea contractului individual de muncă al salariatului ca efect al formulării unei plângeri penale de către angajator este neconstituțională întrucât nu întrunește condiția proporționalității

[Decizia Curtii Constitutionale nr. 279 din 23 aprilie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. \(1\) lit. b\) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii](#)

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 431 din 17 iunie 2015

În analiza excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor privind suspendarea contractului de muncă al salariatului ca urmare a plângerii penale formulate de angajator, Curtea a pornit de la constatarea că, deși nu se poate vorbi de o negare a dreptului la muncă, în sensul împiedicării persoanei de a alege liber o profesie ori un alt loc de muncă, în egală măsură, această măsură reprezintă o restrângere a exercițiului dreptului la muncă, lăsată la dispoziția angajatorului. De aceea, se impune a fi analizat dacă sunt îndeplinite condițiile constituționale referitoare la

restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, prin **efectuarea unui test de proporționalitate** pentru a verifica dacă această restrângere este rezonabilă, proporțională cu obiectivul urmărit și nu transformă acest drept într-unul iluzoriu/teoretic.

În acest sens, Curtea a verificat dacă măsura suspendării contractului individual de muncă în ipoteza art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 este justificată de un scop legitim, dacă este adecvată acestui scop, necesară și dacă se păstrează un just echilibru între drepturile și interesele în concurs pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

Dispozițiile declarate neconstituționale:

Art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003

(1) Contractul individual de muncă poate fi suspendat din inițiativa angajatorului în următoarele situații:

b) în cazul în care angajatorul a formulat plângere penală împotriva salariatului sau acesta a fost trimis în judecată pentru fapte penale incompatibile cu funcția deținută, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;

Justificarea unui scop legitim

În vederea realizării testului de proporționalitate, a stabilit mai întâi dacă scopul urmărit de legiuitor prin măsura criticată este unul legitim, întrucât testul de proporționalitate se poate raporta doar la un scop legitim.

Curtea reține că suspendarea din funcție a salariaților este o măsură legală care tinde să protejeze interesele angajatorului față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale unei fapte penale. Prin urmare, restrângerea exercițiului dreptului la muncă este justificată, în această situație, de apărarea drepturilor și intereselor angajatorului, care pot îmbrăca atât o formă patrimonială, cât și una nepatrimonială și pot avea natura unor drepturi fundamentale, așa cum este dreptul de proprietate, dar și de necesitatea protejării libertății economice, consacrate de art. 45 din Constituție, care presupune, între altele, și dreptul angajatorului de lua măsurile necesare bunei desfășurări a activității

economice. Astfel, măsura suspendării contractului individual de muncă în ipoteza legală analizată se circumscrie condițiilor art. 53 alin. (1) din Legea fundamentală, potrivit căreia "exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea [...] drepturilor și a libertăților cetățenilor [...]."

Caracterul adecvat și necesar al măsurii

Referitor la caracterul adecvat și necesar al restrângerii exercițiului dreptului la muncă în raport cu scopul urmărit, Curtea a apreciat că suspendarea contractului individual de muncă reprezintă o măsură adaptată scopului urmărit și este capabilă, în abstract, să îndeplinească exigențele acestuia. Deși protejarea drepturilor salariatului, aflat în raporturi de subordonare față de angajator, reprezintă o formă de a asigura însăși protecția dreptului la muncă, ca drept fundamental, legiuitorul este ținut, în egală măsură, să asigure protecția drepturilor angajatorului, prin instituirea unor măsuri apte să realizeze în mod concret scopul propus. Prin urmare, protecția dreptului la muncă nu poate fi absolutizată cu consecința afectării dreptului angajatorului de a-și exercita libertatea economică, iar suspendarea contractului individual de muncă apare ca o măsură adecvată în împrejurările în care menținerea în activitate a salariatului ar fi de natură să atragă consecințe negative asupra activității economice, afectând drepturile și interesele angajatorului. Curtea apreciază, deopotrivă, că reglementarea posibilității angajatorului de a suspenda contractul individual de muncă în situația în care consideră că interesele sale ar fi afectate prin menținerea în activitate a salariatului, ca urmare a activității prezumat ilicite a acestuia, este un instrument necesar pentru a asigura protecția efectivă a drepturilor și intereselor sale.

Inexistența unui just echilibru între drepturile și interesele în concurs pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit

Cât privește caracterul proporțional al măsurii reglementate de art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003, respectiv al realizării unui echilibru just între drepturile în concurs, anume dreptul la muncă și dreptul angajatorului de lua măsurile necesare bunei desfășurări a activității economice, Curtea reține că suspendarea contractului individual de muncă, din inițiativa angajatorului, atunci când există temeiuri pentru a aprecia că activitatea ilicită a

salariatului ar periclita interesele angajatorului, trebuie să se supună unor condiții care să asigure că această măsură nu are un caracter arbitrar.

În măsura în care legea asigură angajatorului posibilitatea de a dispune suspendarea contractului individual de muncă în vederea protejării intereselor sale economice, ca o expresie a art. 45 din Constituție, o astfel de măsură, cu consecințe ample asupra drepturilor salariatului, trebuie însoțită de garanția unei decizii obiective și temeinic fundamentate din partea angajatorului.

În acest sens, Curtea reține că măsura suspendării determină încetarea temporară a obligațiilor părților ce izvorăsc din contractul individual de muncă, iar, în ipoteza textului de lege analizat, cauza suspendării nu operează de drept și nici nu este o exprimare a voinței salariatului, ci a angajatorului.

Mai mult, Curtea reține că, spre deosebire de situația altor categorii socio-profesionale, când suspendarea operează ca urmare a punerii în mișcare a acțiunii penale și/sau a trimiterii în judecată, acte dispuse de magistrați, având un caracter obiectiv, extrinsec raporturilor dintre cel care desfășoară activitatea profesională și instituția, autoritatea ori corpul profesional din care face parte, suspendarea contractului de muncă în ipoteza art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 se poate dispune de către angajator ca urmare a plângerii penale pe care tot el o formulează împotriva salariatului, de voința acestuia depinzând, deopotrivă, cauza suspendării contractului de muncă și instituirea acestei măsuri.

În aceste condiții, Curtea consideră că respectarea garanțiilor de obiectivitate și de temeinicie ale deciziei de suspendare dispuse de angajator poate fi în mod facil pusă sub semnul îndoielii, de vreme ce art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 lasă aprecierea temeiului de suspendare, în întregime, la dispoziția angajatorului ale cărui decizii sunt susceptibile a fi calificate drept subiective și, uneori, chiar abuzive, mai ales în contextul raporturilor contractuale de muncă care, prin natura lor, presupun o semnificativă interacțiune umană.

În concluzie, Curtea a constatat că, în urma efectuării testului de proporționalitate vizând măsura restrângerii exercițiului dreptului la muncă, suspendarea contractului individual de

muncă ca efect al formulării unei plângeri penale de către angajator împotriva salariatului nu întrunește condiția caracterului proporțional, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, astfel că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 sunt neconstituționale.

ÎCCJ: Disticțiile dintre mediere și împăcarea părților sub aspectul naturii juridice și al momentului până la care pot interveni

[Decizia ÎCCJ nr. 9 din 17 aprilie 2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea în principiu a următoarelor probleme de drept: "1. dacă dispozițiile art. 67 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator se interpretează în sensul că medierea este o cauză sui-generis de înlăturare a răspunderii penale sau este o modalitate a împăcării ca și cauză de înlăturare a răspunderii penale reglementată de dispozițiile art. 159 din Codul penal; 2. dacă medierea poate interveni numai până la citirea actului de sesizare potrivit dispozițiilor art. 159 alin. \(3\) din Codul penal sau poate interveni în tot cursul procesului penal."](#)

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 406 din 9 iunie 2015

Prin Decizia nr. 9 din 17 aprilie 2015, Înalta Curte de Casație și Justiție (ÎCCJ) a stabilit că:

1. în aplicarea dispozițiilor art. 67 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, încheierea unui acord de mediere constituie o cauză sui-generis care înlătură răspunderea penală, distinctă de împăcare;
2. încheierea unui acord de mediere în condițiile Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator poate interveni în tot cursul procesului penal, până la rămânerea definitivă a hotărârii penale.

Puncte de vedere exprimate în jurisprudență:

Într-o primă opinie, majoritară, s-a apreciat că medierea este o cauză sui-generis de înlăturare a răspunderii penale, care poate interveni oricând până la soluționarea definitivă a cauzei.

În opinia minoritară, s-a arătat că medierea este o modalitate a împăcării, ca și cauză de înlăturare a răspunderii penale, și, pentru a se putea dispune încetarea procesului penal în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (1) lit. g) din Codul de procedură penală, poate interveni până la citirea actului de sesizare.

În practică, a existat și o a treia opinie, ce a Curții de Apel Bacău, potrivit căreia medierea nu reprezintă o cauză care înlătură răspunderea penală, dar constituie o posibilitate legală de stingere a unor conflicte de drept penal.

În considerentele acestei hotărâri, Înalta Curte face o diferențiere detaliată între mediere și împăcarea părților, instituții insuficient înțelese și delimitate până acum, sub aspectul naturii juridice a acestora, al momentului și al condițiilor în care pot interveni, precum și al efectelor acestora.

- 1. Dezlegarea primei chestiuni de drept: dacă dispozițiile art. 67 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator se interpretează în sensul că medierea este o cauză sui-generis de înlăturare a răspunderii penale sau este o modalitate a împăcării ca și cauză de înlăturare a răspunderii penale reglementată de dispozițiile art. 159 din Codul penal.**

În dezlegarea primei chestiuni de drept referitoare la natura juridică a încheierii acordului de mediere, Curtea a considerat că este relevant a se face distincțiile între cauzele care înlătură răspunderea penală în concepția Codului penal, referitoare la retragerea plângerii prealabile și împăcare, cauze ce se exclud, și modul în care este incidentă medierea.

În acest scop, Înalta Curte face o analiză detaliată a celor trei instituții de drept, evidențiind deosebirile ce privesc sfera infracțiunilor, momentul temporal pînă la care acestea operează și consecințele acestora.

- a. Sfera infracțiunilor la care se aplică cele două instituții este diferită**

Art. 67, alin. (2) din Legea nr. 192/2006 delimitează sfera de aplicare a medierii, în latura penală a procesului, în mod exclusiv în cauzele privind infracțiuni pentru care, potrivit legii, retragerea plângerii prelabile sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Retragerea plângerii prelabile este o cauză de înlăturare a răspunderii penale numai în cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prelabile (art. 158, alin. 1, Cod penal)

În ceea ce privește împăcarea, această instituție poate interveni numai putând interveni numai în cazul în care punerea în mișcare a acțiunii penale s-a făcut din oficiu, dacă legea o prevede în mod expres (art. 159, alin. 1, Cod penal)

Or, sfera infracțiunilor pentru care acțiunea penală se poate pune în mișcare la plângerea prelabilă este diferită de cea la care se face din oficiu.

Din prezentarea celor două cauze distincte de înlăturare a răspunderii penale, respectiv retragerea plângerii prelabile și împăcarea, rezultă că sfera infracțiunilor care intră sub incidența acestor două instituții este diferită, așa încât medierea nu poate fi considerată o modalitate a împăcării, ci este o cauză sui-generis, care înlătură răspunderea penală, reglementată prin Legea nr. 192/2006, și care operează atât cu privire la categoria infracțiunilor pentru care retragerea plângerii prelabile înlătură răspunderea penală, cât și referitor la cealaltă categorie a infracțiunilor, pentru care împăcarea înlătură răspunderea penală.

b. Diferențe referitoare la momentul temporal în care pot avea loc cele două proceduri

Un argument asupra naturii acordului de mediere, ca și cauză distinctă de înlăturare a răspunderii penale, este dat de norma de la art. 69 alin. (1) din Legea nr. 192/2006 ce cuprinde procedura de mediere înainte de începerea procesului penal, această ipoteză fiind exclusă în cazul împăcării părților sau subiecților procesuali.

În conținutul alin. (1) al art. 70 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator sunt arătate condițiile referitoare la momentul temporal în care are loc medierea cu privire la latura penală, care se situează "după începerea procesului penal", ceea ce conduce

la posibilitatea suspendării urmăririi penale sau, după caz, a judecății, în temeiul prezentării de către părți a contractului de mediere, iar în cel de-al doilea alineat al aceleiași norme se statuează cu privire la durata suspendării.

În ce privește împăcarea, aceasta poate interveni doar până la citirea actului de sesizare (art. 159 alin.3, Cod penal)

c. Diferențe referitoare la garanții procesuale

În ipoteza în care procedura încheierii unui acord de mediere are loc după începerea procesului penal, mediatorul este ținut prin dispozițiile art. 68 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, referitoare la garanții procesuale, în sensul ca "să fie respectate drepturile fiecărei părți ori subiect procesual la asistență juridică și, dacă este cazul, la serviciile unui interpret", aceste condiții nefiind reglementate în cazul instituției împăcării.

d. Modul în care se ia act de existența acordului de mediere este diferit de cel prin care se ia act de împăcarea părților

O altă distincție între cele două cauze care înlătură răspunderea penală, respectiv încheierea unui acord de mediere și împăcare, este dată de modul în care se ia act de existența acordului de mediere, care este diferit de cel prin care se ia act de împăcarea părților, distincția fiind reglementată de dispozițiile art. 70 alin. (5) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator: "Pentru soluționarea cauzelor penale în baza acordului încheiat ca rezultat al medierii, mediatorul este obligat să transmită organului judiciar acordul de mediere și procesul-verbal de încheiere a medierii în original și în format electronic dacă părțile au ajuns la o înțelegere sau doar procesul-verbal de încheiere a medierii în situațiile prevăzute la art. 56 alin. (1) lit. b) și c)".

În ceea ce privește modul în care se ia act de împăcarea părților, legea nu prevede expres și nici instanța nu face precizări în cuprinsul Deciziei nr. 9/2015. *(n.n. A se vedea în acest sens [Decizia ÎCCJ nr. 27 din 18 septembrie 2006](#), potrivit căreia "în cazul infracțiunilor pentru care împăcarea părților înlătură răspunderea penală poate fi dispusă de instanța numai atunci când aceasta constata nemijlocit acordul de voința al inculpatului și al persoanei vătămate de a se împăca*

total, necondiționat și definitiv, exprimat în ședința de judecată de aceste părți, personal sau prin persoane cu mandat special, ori prin înscrisuri autentice”)

e. Noțiunea de "înțelegere" utilizată în cuprinsul legii medierii este diferită de noțiunea de "împăcare"

În conținutul dispozițiilor Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator legiuitorul folosește noțiunea de "înțelegere", și nu aceea de "împăcare", conferind încheierii acordului de mediere un caracter distinct, ca modalitate de soluționare amiabilă a conflictului de drept penal, în raport cu cealaltă cauză de înlăturare a răspunderii penale, respectiv împăcarea.

Chiar dacă sensurile celor două noțiuni sunt sinonime în limbajul uzual, legiuitorul le-a conferit distincție juridică prin reglementarea specială a încheierii acordului de mediere în cuprinsul legii mai sus arătate, această concluzie susținându-se și prin conținutul dispozițiilor art. 58 alin. (1) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, potrivit căroră, atunci când părțile aflate în conflict au ajuns la o înțelegere, se poate redacta un acord scris care va cuprinde toate clauzele consimțite de acestea și care are valoarea unui înscris sub semnătură privată, iar în alin. (2) se stipulează că înțelegerea părților nu trebuie să cuprindă prevederi care aduc atingere legii și ordinii publice.

Pe de altă parte, în conținutul dispozițiilor art. 45-47 din același act normativ, legiuitorul a prevăzut expres elementele contractului de mediere. Altfel spus, încheierea scrisă a acordului de mediere sub forma contractului consacră înțelegerea părților aflate în conflict prin evidențierea tuturor clauzelor consimțite de acestea, ceea ce îi conferă un caracter distinct, autonom - indiferent de terminologia folosită -, în raport cu instituția juridică a împăcării, prevăzută în dispozițiile art. 159 din Codul penal.

f. Medierea este o cauză distinctă care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale

De asemenea, un alt argument în sensul celor sus menționate este conferit de art. 16 alin. (1) lit. g) din Codul de procedură penală, care reglementează cazurile care împiedică punerea în

mișcare și exercitarea acțiunii penale, stabilind că acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată, dacă "a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea, ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii". În aceste dispoziții legiuitorul reglementează încheierea unui acord de mediere în mod diferențiat de retragerea plângerii prealabile și de împăcare, așa încât dobândește caracterul de caz distinct care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale.

Or, cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale prevăzute în art. 16 alin. (1) lit. g) din Codul de procedură penală au corespondent în planul dreptului penal, cauzele care înlătură răspunderea penală.

g. Diferențe privind incidența medierii și a împăcării în latura penală și/sau civilă a procesului penal, în care pot interveni

În conținutul dispozițiilor art. 67 alin. (1) din Legea nr. 192/2006, așa cum a fost modificat prin Legea nr. 255/2013, legiuitorul a prevăzut într-un mod clar, previzibil și predictibil aplicabilitatea medierii, ca modalitate de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă, în cauze penale, atât în ceea ce privește latura penală, cât și în ceea ce privește latura civilă.

Încheierea unui acord de mediere se diferențiază de împăcare prin faptul că poate interveni și numai în ceea ce privește latura penală a procesului penal, în timp ce împăcarea este condiționată atât de stingerea acțiunii penale, cât și de stingerea acțiunii civile, precum și de faptul că ea trebuie să fie totală și necondiționată.

2. În ceea ce privește cea de-a doua chestiune de drept supusă dezlegării: dacă medierea poate interveni numai până la citirea actului de sesizare potrivit dispozițiilor art. 159 alin. (3) din Codul penal sau poate interveni în tot cursul procesului penal."

Înalta Curte observă că, pornind de la natura distinctă a încheierii unui acord de mediere în condițiile legii, o asemenea procedură se poate desfășura în tot cursul procesului penal, nefiind condiționată de dispozițiile art. 159 alin. (3) din Codul penal, potrivit cărora împăcarea poate interveni doar până la citirea actului de sesizare.

Așa cum s-a arătat anterior, potrivit dispozițiilor art. 69 alin. (1) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, procedura de mediere se poate desfășura chiar înaintea începerii procesului penal, ceea ce o distinge de împăcare și retragerea plângerii prealabile.

De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 70 alin. (1) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, în cazul în care medierea cu privire la latura penală a cauzei se desfășoară după începerea procesului penal, urmărirea penală sau, după caz, judecata se poate suspenda, în temeiul prezentării de către părți a contractului de mediere.

În ceea ce privește termenul până la care medierea poate interveni cu privire la latura penală a cauzei, cum textul nu face nicio distincție cu privire la vreun anumit stadiu al judecării, rezultă că acordul de mediere poate fi încheiat oricând în cursul acesteia, până la rămânerea definitivă a hotărârii.

Pe de altă parte, dispozițiile art. 367 alin. (3) din Codul de procedură penală prevăd că suspendarea judecării se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii, fără a limita momentul până la care instanța poate proceda în acest sens. Ca atare, oricând în cursul judecării, instanța poate suspenda cauza în vederea desfășurării procedurii reglementate de dispozițiile Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator.

Mai mult, textul de lege sus-menționat, care reglementează suspendarea judecării, este inclus în cap. I "Dispoziții generale" al titlului III "Judecata" din partea specială a Codului de procedură penală, ceea ce face ca dispozițiile sale să fie aplicabile atât în tot cursul judecării în primă instanță, cât și în tot cursul judecării în apel, până la rămânerea definitivă a hotărârii penale.

În concluzie, încheierea unui acord de mediere în condițiile Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator poate interveni în tot cursul procesului penal, până la rămânerea definitivă a hotărârii penale, și nu numai până la citirea actului de sesizare, așa cum prevăd dispozițiile art. 159 alin. (3) din Codul penal în materia împăcării.

PROIECTE LEGISLATIVE

Consiliul Concurenței propune clemențe sporite pentru recunoașterea faptelor

[Proiect de act normativ pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996](#)

Consiliul Concurenței supune spre consultare publică un proiect de act normativ pentru pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.

Principalele modificări și completări se referă la determinarea cifrei de afaceri totale realizată în anul financiar anterior sancționării, clemențe pentru recunoașterea faptelor în orice fază a investigației; reducerea amenzii în cazurile încheiate cu o tranzacție implicând părți care au beneficiat de clemență; cauze noi de întrerupere a prescripției dreptului la acțiune al Consiliului Concurenței precum și cauzele de suspendare a prescripției pentru aplicarea și, respectiv, executarea sancțiunilor; răspunderea solidară a membrilor unei asociații de întreprinderi insolabile pentru plata amenzii.

Precizări privind determinarea cifrei de afaceri totale realizată în anul financiar anterior sancționării

În cazul contravențiilor prevăzute la art. 53, pentru care legea prevede amendă de la 0,5% la 10% din cifra de afaceri totală realizată în anul financiar anterior sancționării, sunt aduse precizări referitoare la modul de determinare a acestei cifre de afaceri. Aceasta va avea la bază "cifra de afaceri realizată la nivel mondial de toate persoanele ce fac parte din aceeași unitate economică și formează o singură întreprindere în sensul art. 5 din lege și art. 101 Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene."

Clemențe pentru recunoașterea faptelor în orice fază a investigației

Conform proiectului, "în cazul contravențiilor prevăzute la art. 53 alin.(1), dacă întreprinderea recunoaște, în mod expres, săvârșirea faptei anticoncurențiale și, acolo unde este cazul,

propune remedii care duc la înlăturarea cauzelor încălcării, Consiliul Concurenței va aplica o reducere a cuantumului amenzii cu un procent cuprins între 10% și 30% din nivelul determinat potrivit instrucțiunilor adoptate potrivit prevederilor alin.(1), inclusiv atunci când acesta este stabilit la minimul prevăzut de lege.”

Prin urmare, recunoașterea faptei pentru a beneficia de reducerea amenzii se va putea face în orice fază a investigației, nu numai ”după primirea raportului de investigație și exercitarea dreptului de acces la dosar, în condițiile art. 43 sau în cadrul audierilor”, cum prevede legea în vigoare.

Proiectul mai stabilește niște proceduri noi pentru a beneficia de reducerea amenzii în baza recunoașterii faptei. Se precizează că reducerea cuantumului amenzii este posibilă doar pe baza unei solicitări exprese formulate de întreprinderea interesată. Solicitarea va conține recunoașterea clară și neechivocă a răspunderii pentru încălcare, precum și o declarație privind acceptarea cuantumului maxim al amenzii pe care o va plăti.

Totodată se precizează că în cazul în care întreprinderea atacă în contencios administrativ decizia simplificată adoptată de Consiliul Concurenței, aceasta nu va mai beneficia de reducerea amenzii aferentă tranzacției iar Consiliul Concurenței este liber să utilizeze recunoașterea formulată în această fază cât și orice altă dovadă furnizată de întreprinderea implicată.

Reducerea amenzii în cazurile încheiate cu o tranzacție implicând părți care au beneficiat de clemență

O altă noutate constă în instituirea dispozițiilor privind reducerea pentru tranzacție a cuantumului amenzii, care va fi adăugată reducerii aplicate lor în urma procedurii de clemență, fără ca însumate să depășească 60% din nivelul determinat conform instrucțiunilor privind individualizarea sancțiunilor.

Consiliul Concurenței va stabili prin instrucțiuni procedura specifică privind cadrul pentru acordarea unui tratament favorabil întreprinderilor care recunosc săvârșirea unei fapte anticoncurențiale.”

Cauze noi de întrerupere a prescripției dreptului la acțiune

Se introduc două cauze noi de întrerupere a termenului de prescripție a dreptului la acțiune al Consiliului Concurenței, respectiv: desfășurarea de inspecții și comunicarea raportului de investigație.

În prezent, legea prevede că acțiunile ce pot fi întreprinse de către Consiliul Concurenței și care întrerup cursul termenului de prescripție includ, în principal, următoarele: a) solicitări de informații, în scris; b) ordin al președintelui Consiliului Concurenței de declanșare a unei investigații; c) începerea procedurilor legale.

De asemenea, se introduce dispoziții noi cu privire la cauzele de suspendare a prescripției pentru aplicarea și, respective, executarea sancțiunilor.

Astfel, termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunilor se suspendă pe durata în care decizia Consiliului Concurenței se află pe rolul instanțelor de judecată.

Termenul de prescripție pentru executarea sancțiunilor se suspendă:

- a) pe perioada în care se poate efectua plata;
- b) pe perioada în care executarea silită a plății este suspendată în temeiul unei hotărâri judecătorești.”

Răspunderea solidară a membrilor unei asociații de întreprinderi insolubile pentru plata amenzii

Proiectul instituie o răspundere solidară a membrilor unei asociații de întreprinderi insolubile pentru plata amenzii. În acest sens, se introduce dispoziții noi potrivit cărora ”Atunci când se aplică o amendă unei asociații de întreprinderi luându-se în considerare cifra de afaceri a membrilor săi, iar asociația nu este solvabilă, aceasta este obligată să le ceară membrilor ei să acopere, prin contribuții, valoarea amenzii.

Dacă membrii asociației nu participă la acoperirea amenzii, plata amenzii sau a diferenței rămase se va solicita direct acelor membri care făceau parte și din Consiliul Director al asociației și au fost implicați în comiterea faptei anticoncurențiale.

Dacă, în urma solicitării, nu s-a acoperit întregul quantum al amenzii, plata diferenței se va putea cere de la oricare membru al asociației care a fost activ pe piața pe care a avut loc încălcarea, a avut cunoștință de existența încălcării și a pus în aplicare decizia asociației care a dus la încălcarea pentru care a fost sancționată asociația insolubilă.

Responsabilitatea financiară a fiecărei întreprinderi în privința plății amenzii nu poate depăși 10 % din cifra totală de afaceri din exercițiul financiar precedent.”

Proiect de ordin privind stabilirea unor măsuri organizatorice în scopul asigurării exercitării dreptului de a consulta dosarul penal

[Ordinul viceprim-ministrului pentru securitate națională, Ministrului afacerilor interne privind stabilirea unor măsuri organizatorice în scopul asigurării exercitării dreptului de a consulta dosarul penal Text integral \(Proiect\)](#)

La data de 11.06.2015, Ministerul Afacerilor interne a pus în dezbatere publică un proiect de Ordin privind stabilirea unor măsuri organizatorice în scopul asigurării exercitării dreptului de a consulta dosarul penal, conform art.94 din Codul de procedură penală.

Ordinul se referă la dreptului părților, al subiecților procesuali principali și al avocatului acestora de a consulta **dosarelor penale cu privire la care competența de urmărire penală aparține organelor poliției judiciare, cât și dosarelor penale în care aceste organe ale poliției judiciare au fost delegate să efectueze acte de urmărire penală, în cauze aflate în competența procurorului.**

Consultarea dosarului

Consultarea dosarului penal presupune dreptul de a studia actele dosarului penal, dreptul de a nota date sau informații din dosarul penal, precum și dreptul de a obține fotocopii pe cheltuiala persoanelor interesate.

Organul poliției judiciare asigură consultarea dosarului penal, pe baza:

- a) delegării date de procuror, potrivit art. 94 alin.(3) din Codul de procedură penală;
- b) cererii persoanelor interesate, aprobată de procuror, depusă în original sau copie.

Cererea se depune direct la organului poliției judiciare, care o va înainta procurorului competent să dispună, în termen de două zile lucrătoare, iar în baza aprobării, organul poliției judiciare va stabili prin ordonanță, data, ora și durata consultării dosarului penal, într-un termen rezonabil.

Organul poliției judiciare asigură exercitarea dreptului de a consulta dosarul dacă procurorul competent nu a restricționat acest drept, prin actul de delegare sau pe cerere.

Realizarea de fotocopii

Persoanele interesate pot solicita realizarea de fotocopii pe baza unei cereri, tip formular, al cărei model este prevăzut în [anexa](#) ordinului.

Fotocopiile se realizează la sediul unității de poliție, cu mijloacele tehnice avute la dispoziția acesteia și se certifică, pe fiecare pagină, cu semnătura organului poliției judiciare și ștampila unității de poliție.

În practică au existat [discutii](#) dacă prin eliberarea fotocopiilor este sau nu afectat dreptul persoanelor la protecția datelor personale, având în vedere și riscul ca persoana care a obținut aceste fotocopii să le aducă la cunoștința publicului. Potrivit proiectului de ordin, organul poliției judiciare **se va asigura că datele cu caracter personal cuprinse în actele din dosarul penal nu sunt vizibile pe fotocopiile realizate.**

Fotocopiile se eliberează în baza dovezii achitării contravalorii serviciului de fotocopiere: 0,5 lei pe pagină A4 și 1 leu pagina A3. Dovada plății, în original, se anexează la cererea de efectuare a copiilor. Cererea și dovada de plată se introduc în dosarul cauzei.

PROFESIA DE AVOCAT

Legea insolvenței persoanelor fizice aduce noutăți din perspectiva profesiei de avocat.

I.N.P.P.A face demersuri pentru pregătirea specialiștilor

La data de 18 iunie 2015 a fost promulgată Legea privind procedura insolvenței persoanelor fizice, aceasta urmând a fi publicată în Monitorul Oficial.

În conformitate cu art. 93 din Lege, acest act normativ va intra în vigoare în termen de 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial.

Scopul acestei legi este instituirea unei proceduri colective pentru redresarea situației financiare a debitorului persoană fizică, de bună-credință, acoperirea într-o măsură cât mai mare a pasivului acestuia și descărcarea de datorii a acestui debitor.

În conformitate cu art. 9 alin. 2 din Lege - administratorul procedurii este desemnat de comisia de insolvență dintre practicienii în insolvență, executorii judecătorești, avocații și notarii publici înscriși în Lista administratorilor procedurii și lichidatorilor pentru procedura insolvenței persoanelor fizice.

De asemenea, potrivit art. 11 alin. 2 din Lege - lichidatorul este desemnat de instanță dintre practicienii în insolvență, executorii judecătorești, avocații și notarii publici înscriși în Lista administratorilor procedurii și lichidatorilor pentru procedura insolvenței persoanelor fizice.

Cu privire la condițiile impuse de lege pentru a deveni administrator și lichidator în procedura instituită de prezenta Lege, art. 12 alin. 1 și 2 prevăd posibilitatea pentru avocat de a avea această calitate, dacă are o vechime de minim 5 ani, cu condiția definitivării în profesie, dacă a absolvit cursuri de pregătire profesională în domeniul procedurii insolvenței persoanei fizice și în alte domenii cu relevanță pentru administrarea procedurilor de insolvență, bună reputație, lipsa sancțiunilor disciplinare, dovada sediului și dacă a fost admis la examenul pentru includerea în Lista administratorilor procedurii și lichidatorilor pentru procedura insolvenței persoanelor fizice.

Fiecare corp profesional organizează cursuri de pregătire profesională în domeniul procedurii insolvenței persoanei fizice și în alte domenii cu relevanță pentru administrarea procedurilor de insolvență. Fiecare corp profesional organizează examenul pentru includerea în Lista administratorilor procedurii și lichidatorilor pentru procedura insolvenței persoanelor fizice.

Conducerile celor patru corpuri profesionale vor adopta o curriculă comună și o metodologie unitară pentru desfășurarea cursurilor și a examenului, cu avizul Comisiei de insolvență la nivel central (art. 12 alin. 3 din Lege).

Din perspectiva profesiei de avocat, Legea insolvenței persoanelor fizice, aduce următoarele noutăți legislative :

(1) posibilitatea avocatului de a fi administrator sau lichidator în procedură ;

(2) obligativitatea avocatului de urma cursuri de specialitate pentru a deveni administrator sau lichidator;

(3) necesitatea susținerii unui examen pentru a obține această calitate de administrator sau lichidator și (4) obligația corpului profesional de a organiza pregătirea profesională cât și dobândirea acestor noi calități.

*

* *

Având în vedere faptul că potrivit art. 5 din Statutul I.N.P.P.A. principalul scop al I.N.P.P.A. este pregătirea, formarea și perfecționarea continuă a avocaților, în vederea asigurării exercitării calificate a dreptului de apărare și a competenței profesionale a acestora, că I.N.P.P.A. asigură cadrul organizatoric necesar pregătirii continue a tuturor avocaților, stabilind formele de pregătire la standarde de competență, la nivel național, că I.N.P.P.A. elaborează programele de studiu pentru pregătirea profesională continuă (art. 7 din Statut), vă aducem la cunoștință că au fost luate măsuri pentru:

1. Elaborarea de către I.N.P.P.A, în colaborare cu specialiști în domeniu și cu celelalte corpuri profesionale implicate în procedură, a programei de formare profesională continuă în domeniul procedurii insolvenței persoanei fizice

Notă:

Această programă este necesară deoarece :

(1) va sta la baza organizării cursurilor de pregătire profesională în domeniul procedurii insolvenței persoanei fizice și

(2) este justificată în raport de prevederile art. 12 alin. (3) din Lege, care prevede că fiecare corp profesional organizează examenul pentru includerea în Lista administratorilor procedurii și lichidatorilor pentru procedura insolvenței persoanelor fizice.

În acest scop conducerile celor patru Corpuri profesionale ai căror membri sunt implicați în procedură adoptă o curriculă comună și o metodologie unitară pentru desfășurarea cursurilor și a examenului, cu avizul Comisiei de insolvență la nivel central.

2. Organizarea la nivelul I.N.P.P.A. central sau la nivel teritorial (centre teritoriale) sub coordonarea Consiliului de conducere al I.N.P.P.A. de cursuri de pregătire profesională în domeniul procedurii insolvenței persoanei fizice și în alte domenii cu relevanță pentru administrarea procedurilor de insolvență

Av. dr. Traian BRICIU

Director I.N.P.P.A.

Hotărârea Nr. 1116/05.06.2015 a Consiliului UNBR privind organizarea examenului de primire în profesie – sesiunea septembrie 2015

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

Consiliul Uniunii

HOTĂRÂREA Nr. 1116/05.06.2015

privind organizarea examenului de primire în profesie

- sesiunea septembrie 2015 -

În conformitate cu prevederile art. 17 alin. (1), art. 66 lit. h) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare Lege), și ale art. 33 - 37 din Statutul profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare (denumit în continuare Statut), Consiliul U.N.B.R., întrunit în ședința din 05 iunie 2015, a dezbătut și a aprobat măsurile privind organizarea examenului de primire în profesia de avocat în anul 2015 și a adoptat următoarea

HOTĂRÂRE:

Art. 1. – (1) Examenul se va susține în mod unitar, în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților - I.N.P.P.A. (în continuare I.N.P.P.A.) și se va desfășura prin I.N.P.P.A. Central - București și prin centrele teritoriale ale acestuia.

(2) Data desfășurării examenului este 14 septembrie 2015, pentru toți candidații, dată care a fost anunțată prin publicarea Hotărârii nr. 1033 a Consiliului U.N.B.R. din data de 13 decembrie 2014.

(3) Tematica de examen este [anexată](#) prezentei Hotărâri.

(4) Arondarea candidaților pentru susținerea examenului se face în raport de baroul la care s-a depus cererea de înscriere la examen și la care, în caz de primire în profesie, candidatul care a promovat examenul este obligat să se înscrie, fără a se putea înscrie în alt barou, astfel:

a) I.N.P.P.A. central (București): Barourile București, Călărași, Giurgiu, Ialomița, Ilfov, Constanța, Tulcea și Dâmbovița;

- b) Centrul teritorial Braşov: Barourile Braşov, Buzău, Covasna, Harghita, Mureş, Prahova şi Sibiu;
- c) Centrul teritorial Cluj-Napoca: Barourile Alba, Bistriţa-Năsăud, Cluj, Sălaj şi Maramureş;
- d) Centrul teritorial Craiova: Barourile Dolj, Gorj, Mehedinţi, Olt, Argeş, Teleorman şi Vâlcea;
- e) Centrul teritorial Iaşi: Barourile Bacău, Botoşani, Iaşi, Neamţ, Suceava şi Vaslui;
- f) Centrul teritorial Galaţi: Barourile Galaţi, Brăila şi Vrancea;
- g) Centrul teritorial Timişoara: Barourile Arad, Bihor, Caraş-Severin, Hunedoara, Satu-Mare şi Timiş.

Art. 2. – (1) Desemnarea Comisiei naţionale de examen se face de către Comisia Permanentă a U.N.B.R., pe baza propunerilor barourilor, conform Regulamentului de examen. Lista de propuneri va cuprinde menţiuni exprese privind vechimea în profesia de avocat a celui propus şi situaţia în care acesta este "cadru didactic universitar".

(2) La formularea propunerilor se vor avea în vedere prevederile art. 17 alin. (4) al Legii nr. 51/1995 şi prevederile Regulamentului de examen susmenţionat. Propunerile se vor face distinct pentru fiecare dintre comisiile prevăzute de Regulament.

(3) Propunerile barourilor vor fi transmise spre avizare la centrele teritoriale I.N.P.P.A., care, după confruntarea acestora cu evidenţele de care dispun, vor remite I.N.P.P.A. Central - Bucureşti, până la data de 14 august 2015, propunerile avizate privind membrii Comisiei naţionale de examen, având în vedere şi experienţa anterioară a celor propuşi.

(4) La data de 21 august 2015 I.N.P.P.A. Central - Bucureşti va transmite la U.N.B.R. propunerile centralizate. La data de 4 septembrie 2015, la convocarea Preşedintelui U.N.B.R., va avea loc şedinţa Comisiei Permanente a U.N.B.R. pentru desemnarea Comisiei naţionale de examen. Desemnarea Comisiei naţionale de examen şi, implicit, aprobarea propunerilor barourilor de desemnare a comisiilor teritoriale pentru susţinerea examenului de primire în profesia de avocat, potrivit art. 68 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 51/1995 republicată, se va face prin aplicarea cu prioritate a dispoziţiilor art. 17 alin. (4) din Lege care reglementează constituirea comisiei "cu

precădere - din avocați cadre didactice universitare cu vechimea de minim 10 ani în profesia de avocat". Dispozițiile art. 33 alin. (5) din Statut care consacră compunerea "în majoritate" a Comisiei de examen din avocați - cadre didactice universitare cu o vechime în profesie de 10 ani se interpretează în limitele impuse de art. 17 alin. (4) din Lege în sensul că, în condițiile în care între cei propuși să facă parte din comisia de examen se află și avocați - cadre didactice, aceștia din urmă vor fi desemnați "cu precădere".

Art. 3. – (1) Cererile de înscriere a candidaților la examen, se depun în intervalul 31 iulie 2014 - 17 august 2015 la secretariatul baroului la care candidatul urmează să-și desfășoare activitatea în cazul în care va fi declarat admis.

(2) Cererile vor fi însoțite de actele prevăzute în Regulamentul de examen.

(3) În perioada 18 - 20 august 2015 barourile vor verifica dosarele de înscriere la examen iar rezultatul verificărilor se afișează conform prevederilor Regulamentului de examen. În perioada 22 - 24 august 2015 se vor soluționa contestațiile formulate de candidații cărora li s-a respins înscrierea la examen.

(4) În cazuri temeinic justificate, cu aprobarea Comisiei Permanente a U.N.B.R., dosarul poate fi completat cu actele ce nu au putut fi procurate din motive imprevizibile și insurmontabile, cu cel mult 5 zile înainte de data examenului.

(5) Exclusiv pentru candidații care au susținut examenul de licență în anul universitar 2015 și numai dacă unitățile de învățământ absolvite de aceștia nu au emis diplomele de licență, se admite depunerea adeverinței de absolvire a examenului de licență, eliberată de unitatea de învățământ, în locul diplomei de licență prevăzută la art. 15 alin. 2 lit. b) din Statutul profesiei de avocat; în acest caz, nu se cere ca adeverința de absolvire să fie însoțită de foaia matricolă.

Art. 4. – (1) Taxa de examen este de 1000 lei și se va achita în contul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților - I.N.P.P.A. din București nr.RO56RNCB0082044172480001 deschis la B.C.R. - Sucursala Unirea - București cu mențiunea „Taxă examen primire în profesie ca avocat stagiar, sesiunea septembrie 2015”, respectiv „Taxă examen primire în profesie ca avocat definitiv, sesiunea septembrie 2015”.

(2) Sumele încasate cu titlu de "taxă de examen" se repartizează potrivit hotărârii Consiliului U.N.B.R.

(3) Este interzisă perceperea de către I.N.P.P.A. sau barouri, cu orice titlu, de sume suplimentare pentru operațiuni care au legătură cu înscrierea candidaților la examen sau cu susținerea acestuia.

(4) I.N.P.P.A. Central București va reflecta distinct în evidențele sale sumele destinate barourilor, pentru remunerarea prestațiilor specifice activităților de secretariat și de verificare a actelor de sumele ce vor fi virate centrelor I.N.P.P.A. și sumele rămase la dispoziția sa.

(5) I.N.P.P.A. Central București va proceda la virarea sumelor cuvenite centrelor de examen cu cel mult 48 de ore înainte de începerea examenului.

(6) Sumele ce revin barourilor vor fi virate imediat după finalizarea examenului și soluționarea eventualelor cereri de restituire a taxelor de examen, în condițiile prevăzute în Regulamentul de examen.

Art. 5. – (1) Prezenta Hotărâre se publică pe pagina de web a U.N.B.R. (www.unbr.ro) și va fi comunicată barourilor, I.N.P.P.A. Central - București, centrelor teritoriale ale I.N.P.P.A. și membrilor Consiliului U.N.B.R..

(2) I.N.P.P.A. Central - București, centrele teritoriale ale I.N.P.P.A. și barourile vor asigura publicarea prezentei hotărâri pe paginile de web ale acestora.

Adoptată azi 05 iunie 2015 în ședința Consiliului U.N.B.R. desfășurată la București.

CONSILIUL U.N.B.R

A se vedea [ANEXA la Hotărârea nr. 1116 din 05.06.2015 - TEMATICĂ PENTRU EXAMENUL DE PRIMIRE ÎN PROFESIA DE AVOCAT - AVOCAȚI STAGIARI](#)

Noua directivă privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului: ” Statele membre ar trebui să furnizeze mijloacele și modalitatea de păstrare a secretului profesional și a confidențialității și de respectare a vieții private”, în cazul avocaților

[DIRECTIVA \(UE\) 2015/849 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului \(UE\) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei](#)

Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 141/73 din 5.06.2015

Noua Directivă cuprinde referințe vaste privind măsurile de precauție privind clientela și obligațiile profesiilor reglementate de a raporta tranzacțiile suspecte ale clienților. În același timp, **sunt instituite excepții privind raportarea tranzacțiilor suspecte în cazul avocaților și al altor profesii liberale.**

La art, 2, alin. 3, lit. b) din Directivă se precizează că printre entitățile cărora li se aplică directiva sunt și persoane care exercită profesii juridice liberale, atunci când participă, în numele și pe seama clientului, la orice tranzacție financiară sau imobiliară, sau când acordă asistență pentru planificarea sau efectuarea tranzacțiilor pentru client.

În considerente se arată că membrii profesiilor juridice independente, astfel cum sunt definiți de statele membre, ar trebui să se supună prezentei directive atunci când participă la tranzacții financiare sau la tranzacții între societăți comerciale, inclusiv prin furnizarea de consultanță fiscală, întrucât aceasta prezintă riscul cel mai ridicat ca serviciile respectivilor membri ai profesiilor juridice liberale să fie folosite în mod abuziv, în scopul spălării produselor activității

infraționale sau în scopul finanțării terorismului. Cu toate acestea, **ar trebui să existe scutiri de la orice obligație de raportare a informațiilor obținute fie înainte de o procedură judiciară, în timpul acesteia sau după aceasta, fie în cursul evaluării situației juridice a unui client.** Prin urmare, consilierea juridică ar trebui în continuare să facă obiectul obligației de păstrare a secretului profesional, cu excepția cazurilor în care juristul participă la spălarea banilor sau la finanțarea terorismului, consilierea juridică este furnizată în scopul spălării banilor sau al finanțării terorismului sau juristul știe că un client dorește consiliere juridică în scopul spălării banilor sau al finanțării terorismului. (considerentul 9)

În cazul avocaților, raportarea către un organism de autoreglementare constituie o garanție importantă pentru protecția drepturilor fundamentale

Statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a desemna un organism corespunzător de autoreglementare în calitate de autoritate care este informată în primă instanță în locul unității de informații financiare. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, un sistem în care raportarea se face în primul rând către un organism de autoreglementare constituie o garanție importantă pentru a menține protecția drepturilor fundamentale în ceea ce privește obligațiile de raportare aplicabile avocaților. Statele membre ar trebui să furnizeze mijloacele și modalitatea de păstrare a secretului profesional și a confidențialității și de respectare a vieții private. (considerentul 39)

Conform art. 3, alin. 5 din Directivă, „organism de autoreglementare” înseamnă un organism care reprezintă membrii unei profesii și care joacă un rol în reglementarea acestora, în realizarea anumitor funcții de supraveghere sau de monitorizare și în asigurarea punerii în aplicare a normelor referitoare la aceștia.

Excepții privind obligațiile de verificare a identității clientului și a beneficiarului real înainte de stabilirea unei relații de afaceri sau de desfășurarea tranzacției

Conform art. 14, alin 1, statele membre trebuie să impună entităților obligate verificarea identității clientului și a beneficiarului real înainte de stabilirea unei relații de afaceri sau de desfășurarea tranzacției.

Se instituie însă o excepție în cazul notarilor, altor persoane care exercită profesii juridice liberale, auditorilor, experților contabili externi și consilierilor fiscali pentru situațiile în care aceștia evaluează situația juridică a clientului sau îndeplinesc sarcina de apărare sau de reprezentare a clientului în proceduri judiciare sau referitor la acestea, inclusiv de consiliere privind inițierea sau evitarea acestor proceduri. (art. 14, alin. 4)

Obligațiile de raportare privind tranzacțiile suspecte

Articolul 33, alin. (1) prevede că statele membre solicită entităților obligate și, după caz, directorilor și angajaților acestora să coopereze pe deplin, procedând cu promptitudine la următoarele acțiuni:

(a) informarea unității de informații financiare, din proprie inițiativă, inclusiv prin transmiterea unui raport, în cazul în care entitatea obligată are cunoștință, suspectează sau are motive întemeiate să suspecteze că **fondurile, indiferent de suma în cauză, sunt obținute din activități infracționale sau au legătură cu finanțarea terorismului**, precum și prin transmiterea promptă a unui răspuns la cererile de informații suplimentare formulate de unitatea de informații financiare în astfel de cazuri; și

(b) furnizarea către unitatea de informații financiare, în mod direct sau indirect, la cererea acesteia, a tuturor informațiilor necesare, în conformitate cu procedurile stabilite prin dreptul aplicabil.

Toate tranzacțiile suspecte, inclusiv tentativele de tranzacții, sunt raportate.

Potrivit art. 34, alin. (1), statele membre pot desemna, în cazul entităților obligate un organism adecvat de autoreglementare pentru profesia în cauză drept autoritate de primire a informațiilor, care, la rândul său, transmite informațiile către unitatea de informații financiare cu promptitudine și sub formă nefiltrată.

Excepție de la orice obligație de raportare a informațiilor obținute fie înainte de o procedură judiciară, în timpul acesteia sau după aceasta, fie în cursul evaluării situației juridice a unui client

*Articolul 34, alin. (2) prevede că statele membre nu aplică obligațiile de raportare prevăzute la articolul 33 alineatul (1) notarilor, altor persoane care exercită profesii juridice liberale, auditorilor, experților contabili externi și consilierilor fiscali, numai în măsura în care această derogare se referă la informațiile pe care aceștia le primesc de la unul dintre clienții lor sau le obțin în legătură cu acesta în cursul **evaluării situației juridice a clientului respectiv sau al îndeplinirii sarcinii de apărare sau de reprezentare a clientului în proceduri judiciare sau referitor la acestea, inclusiv de consiliere privind inițierea sau evitarea procedurilor, indiferent dacă aceste informații sunt primite sau obținute înaintea procedurilor, în timpul acestora sau după acestea.***

Așa cum se arată și în considerentul nr. 9 al Directivei, trebuie să existe scutiri de la orice obligație de raportare a informațiilor obținute fie înainte de o procedură judiciară, în timpul acesteia sau după aceasta, fie în cursul evaluării situației juridice a unui client.

Rolul organismelor de autoreglementare în protejarea secretului profesional

Din interpretarea art. 33 și 34 din Directivă, reiese că trebuie raportate unități de informații financiare orice suspiciuni potrivit cărora fondurile, indiferent de suma în cauză, sunt obținute din activități infracționale sau au legătură cu finanțarea terorismului, **cu excepția** informațiilor pe care avocații le primesc de la unul dintre clienții lor sau le obțin în legătură cu acesta în cursul evaluării situației juridice a clientului respectiv sau al îndeplinirii sarcinii de apărare sau de reprezentare a clientului în proceduri judiciare sau referitor la acestea, inclusiv de consiliere privind inițierea sau evitarea procedurilor.

În România, spre deosebire de alte țări, în special de drept anglo-saxon, numai avocații, ca profesie liberală, au atribuții în evaluarea situației juridice, respectiv apărarea, reprezentarea și consilierea juridică a clientului.

Chiar dacă, potrivit directivei, organismul de autoreglementare trebuie să transmită, mai departe, unități de informații financiare, informațiile ” sub formă nefiltrată”, din interpretarea art. 33 și 34 reiese clar că este vorba numai de informațiile pentru care există obligația de

raportare. Or, această obligație nu există în cazul ”informațiilor obținute fie înainte de o procedură judiciară, în timpul acesteia sau după aceasta, fie în cursul evaluării situației juridice a unui client”.

Prin urmare, se poate trage concluzia că organismul de autoreglementare are rolul de a veghea la păstrarea secretului profesional și de a verifica dacă informațiile raportate de membri, care trebuie transmise mai departe unității de informații financiare, nu fac parte din cele exceptate de la raportare, potrivit art. 34, *alin. (2)* din Directivă.

Reformele procedurilor de insolvență prevăzute de noul Regulament european

[Regulamentul \(UE\) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență](#) Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 141/19 din 5.06.2015

Noul Regulament european privind procedurile de insolvență intră în vigoare la data de 26 iunie 2015 și se aplică de la 26 iunie 2017, cu trei excepții, respectiv:

- a) Obligația statelor membre de a furniza, în cadrul Rețelei Judiciare Europene în materie civilă și comercială o scurtă descriere a legislației și a procedurilor naționale referitoare la insolvență (se aplică de la 26 iunie 2016)
- b) Instituirea registrelor de insolvență de către statele membre (se aplică de la 26 iunie 2018)
- c) Interconectarea registrelor naționale de insolvență la nivel European (se aplică de la 26 iunie 2019)

Regulamentul are aplicabilitate directă, ceea ce înseamnă că permite persoanelor fizice să invoce în mod direct o normă europeană în fața unei instanțe naționale sau europene, fără a fi necesar ca acesta să fi fost transpusă în legislația națională.

Domeniul de aplicare

Regulamentul se aplică procedurilor colective publice, inclusiv procedurilor provizorii, care se întemeiază pe legislația privind insolvența și în cadrul căroră, în scopul salvării, al ajustării datoriilor, al reorganizării sau al lichidării:

- (a) activele unui debitor sunt indisponibilizate integral sau parțial și este desemnat un practician în insolvență;
- (b) activele și activitatea unui debitor fac obiectul controlului sau supravegherii de către o instanță; sau
- (c) o suspendare temporară a unei proceduri de executare individuale este acordată de o instanță sau prin efectul legii, pentru a permite desfășurarea de negocieri între debitor și creditorii acestuia, cu condiția ca procedura în cazul căreia se dispune suspendarea: să prevadă măsuri adecvate de protecție a masei credale și, dacă nu se ajunge la un acord, să preceadă uneia dintre procedurile menționate la litera (a) sau (b).

În cazul în care procedurile menționate la prezentul alineat pot fi deschise în situația în care insolvența este doar presupusă, obiectivul procedurilor este de a evita insolvența debitorului sau încetarea activității sale comerciale

Distincție între proceduri colective și proceduri de salvare a debitorului

Conform Regulamentului, „proceduri de insolvență” înseamnă procedurile enumerate în anexa A. Pentru România, acestea sunt: procedura insolvenței, reorganizarea judiciară, procedura falimentului, Concordatul preventiv,

„Proceduri colective” înseamnă procedurile care cuprind toți creditorii debitorului sau o parte semnificativă a acestora, cu condiția ca, în acest din urmă caz, procedurile să nu afecteze creanțele creditorilor care nu sunt implicați în respectivele proceduri; (art.2, pct.1)

Considerentul nr. 14 face distincția între procedurile colective care ar trebui să includă toți creditorii și procedurile de salvare a debitorului, care nu includ toți creditorii.

Se arată că procedurile care duc la încetarea definitivă a activității debitorului sau la lichidarea activelor acestuia ar trebui să includă toți creditorii debitorului.

Regulamentul este aplicabil și când debitorul se confruntă cu "dificultăți de altă natură decât financiară"

Conform punctului 17, domeniul de aplicare al regulamentului ar trebui să fie extins pentru a include procedurile care sunt declanșate de situații în care debitorul se confruntă cu dificultăți de altă natură decât financiară, cu condiția totuși ca astfel de dificultăți să dea naștere la o amenințare reală și gravă la adresa capacității actuale sau viitoare a debitorului de a-și plăti datoriile la scadență. Perioada de timp relevantă pentru stabilirea unei astfel de amenințări se poate extinde la câteva luni sau chiar mai mult, pentru a ține cont de cazurile în care debitorul se confruntă cu dificultăți de altă natură decât financiară care amenință situația activității sale și, pe termen mediu, lichiditatea sa. Un exemplu de acest fel ar putea fi cazul în care debitorul a pierdut un contract de importanță crucială pentru acesta.

Procedura principală: o nouă definiție lărgită privind "centrul de interese principale" în scopul evitării turismului judiciar

Competența de a deschide procedura de insolvență (denumită în continuare „procedura principală de insolvență”) revine instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află centrul intereselor principale ale debitorului. Centrul intereselor principale este locul în care debitorul își administrează în mod obișnuit interesele și care este verificabil de către terți (art. 3, alin. 1)

În considerente se arată că atunci când se stabilește dacă centrul intereselor principale ale debitorului este verificabil de către terți, ar trebui acordată o atenție deosebită creditorilor și percepției acestora privind locul în care debitorul își administrează interesele. Pentru aceasta este posibil să fie necesară, în cazul mutării centrului intereselor principale, informarea creditorilor la momentul oportun cu privire la noul loc în care debitorul își desfășoară

activitățile, de exemplu prin atragerea atenției asupra schimbării adresei din corespondența comercială sau prin anunțarea în mod public a noului loc prin alte mijloace corespunzătoare.

Prezumții privind centrul intereselor principale

În Regulament se arată că pentru buna funcționare a pieței interne, este necesar să se evite ca părțile să fie tentate să transfere active sau proceduri judiciare dintr-un stat membru în altul, în încercarea de a obține o situație juridică mai favorabilă în detrimentul masei credale (turism judiciar).

De aceea, sunt instituite 3 prezumții privind centrul intereselor principale care determină competența instanței în cazurile persoanei juridice, ale persoanei fizice care exercită o activitate independentă sau o activitate profesională precum și al oricărei alte persoane fizice. Pentru a evita turismul judiciar, se prevede ca și condiție a aplicării prezumțiilor ca persoana în cauză să nu-și fi mutat sediul social, locul principal de desfășurare a activității, respectiv reședința obișnuită în cele trei luni anterioare solicitării de deschidere a procedurii de insolvență:

- În cazul unei societăți sau persoane juridice, centrul intereselor principale este prezumat a fi, până la proba contrarie, locul unde se află sediul social. Această prezumție se aplică doar dacă sediul social nu s-a mutat într-un alt stat membru în cele trei luni anterioare solicitării de deschidere a procedurii de insolvență.
- În cazul unei persoane fizice care exercită o activitate independentă sau o activitate profesională, centrul intereselor principale se presupune a fi locul principal de desfășurare a activității, în absența unor probe care ar dovedea contrariul. Această prezumție se aplică doar dacă locul principal de desfășurare a activității nu s-a mutat într-un alt stat membru în cele trei luni anterioare solicitării de deschidere a procedurii de insolvență.
- În cazul oricărei alte persoane fizice, centrul intereselor principale se presupune a fi locul în care persoana fizică își are reședința obișnuită, în absența unor probe care ar dovedea contrariul. Această prezumție se aplică doar dacă reședința obișnuită nu s-a

mutat într-un alt stat membru în cele șase luni anterioare solicitării de deschidere a procedurii de insolvență.

Prezumțiile că sediul social, principalul loc de desfășurare a activității și reședința obișnuită reprezintă centrul intereselor principale ar trebui să fie relative, iar instanța relevantă a unui stat membru ar trebui să verifice cu atenție dacă centrul intereselor principale ale debitorului se află într-adevăr în statul membru respectiv. În cazul unei societăți comerciale, ar trebui să existe posibilitatea de a răsturna această prezumție în cazul în care administrația centrală a societății este situată în alt stat membru decât cel în care se află sediul social și în cazul în care o evaluare cuprinzătoare a tuturor factorilor relevanți stabilește, într-un mod verificabil de către terți, că centrul real de conducere și de supraveghere al societății și centrul de gestionare a intereselor sale se află în acel alt stat membru. În cazul unei persoane fizice care nu exercită o activitate comercială sau profesională independentă, ar trebui să fie posibil să se răstoarne această prezumție, de exemplu, în cazul în care cea mai mare parte a activelor debitorului se află în afara statului membru în care debitorul își are reședința obișnuită sau în cazul în care se poate stabili că principalul motiv al mutării a fost deschiderea unei proceduri de insolvență în fața noii instanțe și în cazul în care o astfel de deschidere ar putea afecta în mod semnificativ interesele creditorilor ale căror afaceri cu debitorul au avut loc înainte de mutare. (punctul 30)

Cu același obiectiv de a preveni utilizarea frauduloasă sau abuzivă a practicii de căutare a instanței celei mai favorabile (forum shopping), prezumția că centrul intereselor principale este locul unde se află sediul social, locul principal de desfășurare a activității sau reședința obișnuită nu ar trebui să se aplice dacă, în cazul unei societăți, persoane juridice sau, respectiv, persoane fizice care desfășoară o activitate economică sau profesională independentă, debitorul și-a mutat sediul social sau locul principal de desfășurare a activității într-un alt stat membru într-un interval de trei luni anterioare cererii de deschidere a procedurii de insolvență sau, în cazul unei persoane fizice care nu desfășoară o activitate independentă sau profesională, dacă debitorul și-a mutat reședința obișnuită într-un alt stat membru într-un interval de șase luni anterioare cererii deschidere procedurii de insolvență. (punctul 31)

Procedurile secundare de insolvență: situații specifice în care instanța poate să amâne sau să refuze deschiderea unei astfel de proceduri

Pentru a proteja interesele diferite, regulamentul permite deschiderea de proceduri secundare de insolvență paralele cu procedura principală de insolvență. Proceduri secundare de insolvență pot fi deschise în statul membru în care debitorul are un sediu. Efectele procedurilor secundare de insolvență se limitează la bunurile situate în statul respectiv. Unitatea în cadrul Uniunii se asigură prin norme imperative de coordonare cu procedurile principale de insolvență

În accepțiunea Regulamentului, „sediul” înseamnă orice loc de derulare de operațiuni unde un debitor exercită sau a exercitat în ultimele trei luni înainte de cererea de deschidere a procedurii principale de insolvență, în mod netranzitoriu, o activitate economică care presupune mijloace umane și active.

Procedurile secundare de insolvență pot urmări scopuri diferite, în afară de protejarea intereselor locale. Se pot ivi cazuri în care masa bunurilor care face obiectul insolvenței debitorului este prea complexă pentru a fi administrată în bloc sau diferențele dintre sistemele juridice respective sunt atât de mari încât pot apărea dificultăți ca urmare a extinderii efectelor derivând din legislația statului de deschidere a procedurilor la celelalte state membre în care se află activele. Din acest motiv, practicianul în insolvență din cadrul procedurii principale de insolvență poate solicita deschiderea de proceduri secundare de insolvență pentru o administrare eficientă a masei bunurilor care face obiectul insolvenței.

Procedurile secundare de insolvență pot, de asemenea, să împiedice administrarea eficientă a masei bunurilor care face obiectul insolvenței. Prin urmare, prezentul regulament stabilește două situații specifice în care instanța sesizată cu o cerere de deschidere a unei proceduri secundare de insolvență ar trebui să poată ca, la solicitarea practicianului în insolvență din procedura principală de insolvență, să amâne sau să refuze deschiderea unei astfel de proceduri.

Acestea sunt:

- posibilitatea asumării de către practicianul în insolvență a unui angajament față de creditorii locali, caz în care instanța nu deschide procedura secundară
- posibilitatea suspendării temporare a unei proceduri de executare individuale, caz în care instanța poate suspenda deschiderea procedurii secundare

În primul rând, Regulamentul conferă practicianului în insolvență din procedura principală de insolvență posibilitatea de a-și lua un angajament față de creditorii locali, conform căruia aceștia vor fi tratați ca și cum ar fi fost deschisă o procedură secundară de insolvență. Pentru a evita deschiderea unei proceduri secundare de insolvență, practicianul în insolvență din procedura principală poate lua un angajament unilateral cu privire la activele aflate în statul membru în care ar putea fi deschisă o procedură secundară de insolvență, conform căruia în momentul distribuirii activelor respective sau a veniturilor încasate în urma valorificării lor, va respecta drepturile de distribuție și de prioritate în temeiul dreptului intern de care ar fi dispus creditorii locali dacă s-ar fi deschis o procedură secundară de insolvență în statul membru respectiv. Angajamentul precizează premisele factice pe care se bazează, mai ales în ceea ce privește valoarea activelor aflate în statul membru vizat și variantele disponibile pentru valorificarea acelor active.

În al doilea rând, se prevede posibilitatea ca instanța să suspende temporar deschiderea procedurii secundare de insolvență, atunci când a fost acordată o suspendare temporară a procedurilor individuale de executare în cadrul procedurii principale de insolvență, în scopul de a păstra eficiența suspendării acordate în procedura principală de insolvență. Instanța are posibilitatea să acorde suspendarea temporară dacă consideră că există măsuri adecvate de protecție a interesului general al creditorilor locali. Într-un astfel de caz, toți creditorii care ar putea fi afectați de rezultatul negocierilor pe tema unui plan de restructurare ar trebui să fie informați cu privire la aceste negocieri și ar trebui să li se permită să participe la ele.

Registrele naționale și registrul interconectat

În vederea unei mai bune informări a creditorilor și a instanțelor relevante și pentru a preveni deschiderea de proceduri paralele de insolvență, statele membre au obligația de a publica

informațiile relevante în cazurile transfrontaliere de insolvență într-un registru electronic, accesibil publicului. Pentru a facilita accesul creditorilor domiciliați în alt stat membru și al instanțelor cu sediul în alt stat membru la aceste informații, se prevede interconectarea unor astfel de registre de insolvență prin intermediul portalului european e-Justiție.

Procesul de interconectare are loc în două etape: Instituirea registrelor de insolvență de către statele membre, care se aplică de la 26 iunie 2018, și interconectarea registrelor naționale de insolvență la nivel European, care se aplică de la 26 iunie 2019.